

N:o 6.

Ank. till Riksd. kansli den 4 mars 1892, kl. 3 e. m.

Memorial om eftergifvande af riksbankens mot P. A. Jonsson i Himmelsberga på grund af ett lagakraftvunnet utslag egande krafrätt.

Till fullmäktige i riksbanken har från styrelsen för afdelningskontoret i Kalmar öfverlemnats en af P. A. Jonsson i Himmelsberga gjord ansökning, deruti han, som genom landshöfdingeembetets i Kalmar län lagakraftvunna utslag af den 6 februari 1889 blifvit ålagd utgifva 1,200 kronor jemte ränta och kostnader på grund af en i riksbanken belånad, af förre poststationsföreståndaren J. A. Pettersson i Rosendahl utfärdad förbindelse, å hvilken Jonssons namn funnits tecknad såsom borgen, anhållit att varda befriad från riksbankens mot honom enligt berörda utslag egande krafrätt, till stöd hvarför sökanden anför, *dels* att han vid tiden för lagsökningsmålets anhängiggörande befann sig i Amerika, samt att han till följd deraf, och då delgifning af handlingarne skett genom kungörelse i post- och inrikestidningar, ej kunnat i målet afgifva förklaring, *dels ock* att genom Stockholms rådstufvurätts utslag af den 1 december 1888 blifvit till alla delar styrkt, att å den förbindelse, hvarpå ifrågavarande fordringsanspråk sig grundade, hans namn blifvit falskeligen skrifvet och han sålunda oskyldigt dömd.

De närmare omständigheterna uti ifrågavarande skuldfordringsmål inhemtas af följande redogörelse:

»Den 13 juli 1887 erhöll dåvarande poststationsföreståndaren J. A.

Pettersson i Rosendahl vid riksbankens hufvudkontor ett afbetalningslån å 1,500 kronor på grund af ett utaf honom utgifvet och med borgen af J. P. Andersson i Långlöt och P. A. Jonsson i Himmelsberga försedt skuldebref å berörda belopp med 5 procent ränta.

Sedan lånet emellertid öfverflyttats till afdelningskontoret härstädes, och låntagaren derå gjort första afbetalningen med 300 kronor jemte ränta, uppstod misstanke, att låntagaren gjort sig saker till förfalskning af, bland andra, ifrågavarande skuldebref; och vid af ombudsmannen i anledning deraf föranstaltadt polisförhör blef låntagaren häktad samt, efter undergången ransakning vid Ölands norra Mots häradsrätt, rådstufvurätten i Kalmar och Stockholms rådstufvurätt, genom utslag den 1 december 1888 för elfva särskilda förfalskningsbrott, deraf tre afsågo i riksbanken erhållna lån, dömd att hållas till straffarbete i tre år sex månader samt att i fem år derutöfver vara förlustig medborgarligt förtroende, hvarjemte han kändes skyldig godtgöra bland andra riksbanken dess genom förfalskningen tillskyndade skada.

Under ransakningen erkände låntagaren, bland annat, att han å nu ifrågavarande skuldebref falskeligen tecknat P. A. Jonsson såsom löftesman och jemväl förfalskat ena vittnets namn samt, sedan J. P. Andersson å förbindelsen tecknat sig såsom löftesman, falskeligen ändrat förskrifna beloppet från 500 till 1,500 kronor.

Emellertid hade, under det ransakningen med låntagaren pågick, löftesmännen lagsökts hos konungens befallningshafvande i lånet för återstoden af lånet eller 1,200 kronor med ränta, men, sedan J. P. Andersson bestridt krafvet under hänvisning till lånehandlingens falska beskaffenhet, förklarades fordringsanspråket tvistigt, såvidt det afsågo honom, i anledning hvaraf J. P. Andersson instämdes till Ölands norra mots häradsrätt, med yrkande, att han, ehuru lånehandlingen ostridigt vore på förut nämndt sätt förfalskad, måtte dömas hålla banken skadeslös för dess förlust, enär han vid borgensmeningens skrivande gjort sig skyldig till sådan oförsigtighet, att förfalskning derigenom möjliggjorts.

Genom häradsrättens den 14 juni 1889 meddelade utslag dömdes jemväl J. P. Andersson att till riksbanken utgifva fordrade 1,200 kronor med ränta och rättegångskostnader, men sedan J. P. Andersson i Kongl. Maj:ts och rikets Göta hofrätt fullföljt talan mot detta utslag, har kongl. hofrätten genom dom den 24 januari 1890 med upphäfvande af häradsrättens utslag i hufvudsak förpligtat Andersson att till riksbanken gälda endast hvad han sjelf medgifvit eller 350 kronor med ränta, hvar efter Kongl. Maj:t genom dom den 28 nästlidne maj ej funnit skäl i hofrättens dom göra ändring.

Hvad andre löftesmannen P. A. Jonsson beträffar, befans han hafva begifvit sig till Amerika, men blef likväl efter delgifning genom allmänna tidningarne, och då han genom sin underlåtenhet att afgifva förklaring ansågs hafva godkänt krafvet, af Konungens befallningshafvande den 6 februari 1889 dömd att utgifva 1,200 kronor jemte ränta och kostnader, men sedan utslaget blifvit sändt till verkställighet och utmätning af Jonssons i hemorten kvarlemnade egendom egt rum för beloppets uttagande, återvände Jonsson från Amerika samt utverkade sig hos styrelsen, under åberopande, att hans namn falskeligen och honom ovetande blifvit tecknad å ifrågavarande skuldebref, anstånd med försäljningen af det utmätta godset, i afbidan på utgången af den mot J. P. Andersson då pågående rättegången; och genom beslut den 22 februari 1890 lät styrelsen på Jonssons hemställen den verkställda utmätningen förfalla, sedan Jonsson till riksbankens säkerhet i stället aflemnat en af styrelsen godkänd in-teckning å 1,500 kronor med ränta.

Sedan J. P. Andersson den 23 nästlidne juni fullgjort honom ådömd betalningsskyldighet, samt riksbanken förut erhållit utdelning i låntagarens i sammanhang med hans häktande anhängiggjorda konkurs, återstår numera såsom oguldet af ifrågavarande lån kapital 780 kronor jemte ränta derå från sistnämnda dag, för hvilket belopp jemte kostnader P. A. Jonsson följaktligen skulle ansvara på grund af konungens befallningshafvandes ofvan nämnda, den 6 februari 1889 meddelade, ej öfverklagade utslag.»

I en rörande denna fråga hos utskottet gjord framställning hafva fullmäktige yttrat, att, som på sätt af ofvanberörda redogörelse framgår, det synes vara ådagalagdt, att P. A. Jonssons namn å den i landshöfdingeembetet i Kalmar län omförmälda förbindelse blifvit af annan person falskeligen tecknad, och då det sålunda torde vara uppenbart, att, derest Jonsson i vanlig ordning erhållit del af lagsökningen, han bestridit krafvet samt att i sådant fall betalningsyrkandet ej blifvit bifallet, fullmäktige ansåge, att riksbanken ej borde begagna sig af den fördel, som må kunna ligga deri, att länsstyrelsen godkänt krafvet. I enlighet med denna åsigt och då i förevarande fall den formella rätten, att döma af hvad i saken lærer få anses styrkt, ej torde sammanfalla med verklig rättvisa, hafva fullmäktige — som på grund af bestämmelserna i § 49 af bankoreglementet funnit sig icke ega befogenhet att

bifalla ansökningen — hos utskottet hemställt om åtgärd för beviljande af den ifrågasatta eftergiften.

Med anledning häraf och då enligt § 5 i den för utskottet gällande instruktion framställningar, som af riksbankens gäldenärer eller eljest kunna blifva hos utskottet gjorda i fråga om eftergift å deras skulder till riksbanken, skola, derest den anses böra få ega rum, af utskottet till Riksdagens slutliga pröfning och afgörande anmälas, har utskottet, som, på grund af hvad i saken förekommit och blifvit upplyst, ansett fullgiltiga skäl tala för bifall till den gjorda framställningen, härmed skolat hos Riksdagen hemställa,

att alla anspråk om utbekommande hos P. A. Jonsson i Himmelsberga af riksbankens återstående fordran på grund af en i riksbanken belånad, af förre poststationsföreståndaren Pettersson i Rosendahl utfärdad skuldförbindelse, derå Jonssons namn funnits tecknad såsom borgen, måtte eftergifvas och få anses hafva förfallit.

Stockholm den 4 mars 1892.

På utskottets vägnar:

G. S. Åkerhielm.